

Allmän studieplan för forskarutbildning i Pedagogiskt arbete (Pedagogic practices)

Fastställd av områdesstyrelsen för utbildningsvetenskap (OSU) 2008-04-22. Reviderad 2010-03-02 (p 2.3). Den avser forskarutbildning i pedagogiskt arbete som bedrivs vid Institutionen för beteendevetenskap och lärande, vid Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier samt vid Institutionen för kultur och kommunikation.

Studieplanen gäller för utbildning som avslutas med licentiatexamen och för utbildning som avslutas med doktorsexamen.¹

Forskningsfältet pedagogiskt arbete utmärks dels av att det är tvärvetenskapligt, dels av att det är praktiktäna. Val och behandling av forskningsproblemen i pedagogiskt arbete är inriktade mot frågor och fenomen som är centrala i det pedagogiska arbetet. Förutom fokus på studier av skola och utbildning, kan även andra områden vara aktuella.

1. Utbildningens mål

Utbildningen syftar till att den studerande skall utveckla fördjupade kunskaper inom området pedagogiskt arbete samt kompetens för självständiga forskningsinsatser. Utbildningen skall vidare ge de studerande en bred forskningsmetodisk skolning samt förmåga att kritiskt granska olika forskningsansatser inom området samt värdera olika typer av forskningsresultat.

Med en vetenskaplig uppsats (licentiatexamen) eller en doktorsavhandling skall den studerande visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutveckling inom fältet pedagogiskt arbete samt det valda mer specifika forskningsområdet.

Utbildningen syftar till att utveckla förtrogenhet med olika sidor av forskningsarbetet. Detta omfattar såväl en vetenskaplig skicklighet som förmåga att delta i det vetenskapliga samtalet. I detta ingår också förmåga att konstruktivt delta i samhälls- och yrkesrelaterade samtal med anknytning till vetenskapsområdet.

Forskarutbildningen skall förbereda för såväl en forskar- som lärarkarriär inom akademien, liksom för andra arbetsuppgifter utanför akademien i verksamheter där vetenskaplig kompetens inom forskningsfältet pedagogiskt arbete efterfrågas. Den studerande blir därmed delaktig i den framtida utvecklingen av området pedagogiskt arbete och den praktikinriktade forskningen och en länk mellan akademien och praktikfältet förskola, skola, lärarutbildning och andra sammanhang för lärande och undervisning.

2. Antagningsvillkor

2.1 Grundläggande bestämmelser

¹ Som överordnat dokument till denna allmänna studieplan gäller Högskoleförordningen (SFS 1993:100) och SFS 2006:1053 samt Linköpings universitets Regelsamling.

BESLUT
2008-04-22
2010-03-02
2011-01-13
Dnr LiU-2008/02096

2(7)

För att bli antagen till forskarutbildning krävs att den sökande har dels grundläggande behörighet, dels särskild behörighet enligt nedan. Vidare krävs att den sökande bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att klara utbildningen.

2.2 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet att antas till forskarutbildning har den som har avlagt examen på avancerad nivå, har fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller som har avlagt motsvarande äldre examen, eller som i någon annan ordning inom eller utom landet har förvärvat motsvarande kunskaper. Om det finns särskilda skäl får områdesstyrelsen för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet.

2.3 Särskild behörighet

Särskild behörighet att antas till forskarutbildningen har den sökande som fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng på avancerad nivå med relevans för pedagogiskt arbete.

Kraven på särskild behörighet anses även uppfylla av den som har avlagt motsvarande äldre examen, eller inom eller utom landet har förvärvat motsvarande kunskaper.

3. Antagning

3.1 Ansökan

Ansökan om antagning till forskarutbildningen ställs till prefekt vid berörd institution.

3.2 Antagningsbegränsningar och urval

Till forskarutbildningen får endast antas så många doktorander som kan erbjudas handledning, godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering. Antagningsbegränsning till forskarutbildningen tillämpas om antalet behöriga sökande är större än antalet tillgängliga platser.² Grunden för urval och antagning bland behöriga sökande till forskarutbildningen är förmågan att tillgodogöra sig sådan utbildning.

Kvaliteten i uppsats/examensarbete från grundnivå och avancerad nivå (eller motsvarande dokument) tillmäts därvid stor betydelse. Härvidlag beaktas studieresultat som visar kreativitet, mognad, förmåga till självständigt omdöme och kritisk analys. Relevanta språkkunskaper är en förutsättning. Erfarenheter av praktiskt yrkesarbete som lärare efter grundläggande utbildning är meriterande, men inget krav.

I första hand görs urvalet på grundval av dokument och av den sökande själv åberopat material, till exempel självständiga studiearbeten och intyg om yrkesverksamhet. Därutöver kan annat beslutsunderlag såsom intervjuer med den sökande vara av betydelse. Vid

² Med doktorand avses i denna text studerande både till licentiatexamen och till doktorsexamen.

BESLUT
2008-04-22
2010-03-02
2011-01-13
Dnr LiU-2008/02096

3(7)

antagningen tas även hänsyn till den kompetens som de till forskarutbildningen knutna lärarna besitter.

3.3 Beslut om antagning

Beslut om antagning till forskarutbildningen fattas av styrelsen för berörd institution. Antagning sker antingen till licentiatexamen eller till doktorsexamen.

4. Utbildningens utformning

4.1 Allmänt

Utbildningen för licentiatexamen omfattar 120 högskolepoäng och består av en kursdel om 60 högskolepoäng och en vetenskaplig uppsats om 60 högskolepoäng. Sådan examen kan antingen utgöra slutmål för utbildningen eller en etapp i utbildningen till doktorsexamen.

Utbildningen för doktorsexamen omfattar 240 högskolepoäng och består av en kursdel om 90 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 150 högskolepoäng.

Den studerande bör påbörja sitt vetenskapliga arbete redan under första årets studier och således bedriva forskningsarbete parallellt med kursbundna studier.

4.2 Kurser

Kursdelen består av såväl obligatoriska som valbara kurser.

För licentiatexamen omfattar de obligatoriska delarna 25 högskolepoäng, återstående 35 högskolepoäng utformas individuellt.

För doktorsexamen omfattar de obligatoriska delarna 50 högskolepoäng och den valbara delen 40 högskolepoäng.

De obligatoriska kurserna behandlar aktuell och tidigare forskning med relevans för pedagogiskt arbete inom olika discipliner och forskningstraditioner. De omfattar också en orientering om vetenskapsteori och olika kvalitativa och kvantitativa forskningsansatser, metoder och analyser. Innehållet i de valbara kurserna ska ge såväl grundläggande kunskaper som spetskompetens.

Doktorander som undervisar skall genomgå kurs i högskolepedagogik och den ingår då i den obligatoriska kursdelen.

I forskarutbildningen ingår även forskningsmiljöns seminarieverksamhet.

Förutom kurser och avhandlingsarbete förväntas den studerande delta i olika till forskningen knutna aktiviteter. Det kan gälla deltagande och presentation av egen forskning på forskningskonferenser, spridning av forskningsresultat i olika utåtriktade sammanhang, skrivande av forskningsansökningar samt planläggning av forskningsprojekt. Den studerande erbjuds möjligheter till undervisningserfarenhet inom ramen för sin doktorandtjänst eller

arbetsuppgifter inom ramen för olika externa uppdrag, under förutsättning att detta utrymme finns.

För varje enskild studerande kan modifieringar göras med hänsyn till vederbörandes förkunskaper och den konkreta forskningsuppgiften samt i relation till de krav som ställs genom deltagande i forskningsmiljön. De individuellt bestämda kurserna fastställs i samråd mellan den studerande och huvudhandledare. I vissa kurser ges undervisning medan övriga inhämtas genom litteraturstudier.

Grundutbildningskurser på lägst avancerad nivå och som inte ingår i villkoren för särskild behörighet kan efter godkännande av examinator tillgodoräknas i forskarutbildningen inom kvoten för valfria kurser.

4.3 Uppsats för licentiatexamen

För licentiatexamen skall den studerande författa ett vetenskapligt arbete vars omfattning motsvarar 60 högskolepoäng. Uppsatsen skall baseras på ett självständigt forskningsarbete. Uppsatsen skall försvaras vid ett offentligt seminarium. Områdesstyrelsen för utbildningsvetenskap beslutar om de närmare formerna för den vetenskapliga uppsatsens framläggande.

4.4 Avhandling för doktorsexamen

För doktorsexamen skall doktoranden författa en vetenskaplig avhandling, vars omfattning motsvarar 150 högskolepoäng. Avhandlingen skall baseras på ett självständigt forskningsarbete och vara av betydelse för forskningen inom det valda området.

Avhandlingen skall utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser som doktoranden har författat ensam eller gemensamt med andra personer, kompletterad med en sammanfattande diskussion (sammanläggningsavhandling). Uppsatserna skall vara av sådan kvalitet att de kan publiceras i erkända vetenskapliga tidskrifter. Vid lagarbete skall den enskildes arbetsinsats kunna särskiljas och bedömas.

Avhandlingen skall försvaras vid en offentlig disputation. Regler om förfarandet vid disputation finns i Högskoleförordningen, vartill kommer lokala tillämpningsbestämmelser som fastställts av universitetsstyrelsen och områdesstyrelsen för utbildningsvetenskap.

Avhandlingsmanuskriptet diskuteras vid ett allmänt seminarium i god tid innan beslut fattas om tid för tryckning av avhandlingen och disputation.

5. Utbildningens uppläggning

5.1 Individuell studieplan

För varje doktorand skall det upprättas en individuell studieplan. Den skall innehålla tidsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur handledningen är organiserad, en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och områdesstyrelsen har under utbildningstiden

samt vad som i övrigt krävs för att utbildningen ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt. Den individuella studieplanen fastställs av styrelsen för berörd institution enligt delegation av områdesstyrelsen för utbildningsvetenskap efter samråd med doktorand och handledare. Den individuella studieplanen skall följas upp minst en gång per år, varvid doktoranden och handledaren skriftligen skall intyga att de tagit del av och godkänt studieplanens innehåll.

5.2 Undervisning

Undervisningen meddelas huvudsakligen i form av föreläsningar, seminarier och handledning. Doktoranden skall under studietiden ta aktiv del i vetenskapliga aktiviteter som seminarier, gästföreläsningar etc. Självständiga presentationer av det egna forskningsarbetet skall göras. Undervisning och kunskapsprov vid annan fakultet eller annat lärosäte kan förekomma. Det ankommer på forskningsmiljön att erbjuda doktoranden möjligheter att delta i internationella konferenser och kurser.

5.3Handledning

Studerande för forskarutbildning har rätt till handledning motsvarande två år för licentiatexamen och fyra års heltidsstudier för doktorsexamen. Val av avhandlingsämne skall ske i samråd mellan doktoranden och huvudhandledaren och bör ske under utbildningens första termin.

För varje doktorand skall minst två handledare utses. En av dem skall vara huvudhandledare. Huvudhandledaren skall vara docentkompetent och ha genomgått forskarhandledarutbildning eller ha motsvarande kompetens. Vid sidan om handledaren skall finnas biträdande handledare, som skall ha avlagt doktorsexamen eller ha motsvarande vetenskaplig kompetens. Handledarna inom forskarutbildningen har ett kollektivt ansvar för handledningen och utbildningens övriga delar.

Huvudhandledaren är ansvarig för rådgivning avseende avhandlingsarbetets inriktning, omfattning och genomförande.

Doktorand som begär det har rätt att byta handledare.

Områdesstyrelsen har fastställt riktlinjer för prövning av rätt till handledning och andra resurser för forskarstuderande.

6. Examination

Kunskapskontrollen sker genom skriftlig eller muntlig tentamen eller genom redovisningar vid seminarier. Tentamina och prov bedöms med något av betygen godkänd eller icke godkänd. Huvudansvarig handledare är examinator för de kurser för vilka särskild examinator ej utsetts.

Områdesstyrelsen för utbildningsvetenskap beslutar om de närmare formerna för licentiatuppsatsens framläggande. Licentiatuppsatsen bedöms av en av institutionen utsedd granskningskommitté om minst tre disputerade lärare och tilldelas betyget godkänd eller underkänd.

BESLUT
2008-04-22
2010-03-02
2011-01-13
Dnr LiU-2008/02096
6(7)

Doktorsavhandlingen bedöms av en betygsnämnd i enlighet med regler i högskoleförordningen, vartill kommer lokala tillämpningsbestämmelser som fastställts av universitetsstyrelsen och områdesstyrelsen för utbildningsvetenskap. Vid betygssättning tas hänsyn både till avhandlingens innehåll och till försvaret av densamma. Avhandlingen skall bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd.

7. Övergångsbestämmelse

Från och med 1 juni 2008 ersätter denna studieplan dels Studieplan för forskarutbildning i pedagogiskt arbete, Dnr LiU 156/99-51, senast reviderad 2005-05-04, dels Studieplan för forskarutbildning i pedagogiskt arbete, Dnr LiU 1213/04-51, fastställd 2004-11-16.

Övergångsbestämmelser regleras av högskoleförordningen (SFS 1993:100) senast ändrad genom förordningen SFS 2006:226.